

Budapest, 2008. március 31.

A fizetési mérleg alakulása 2007. IV. negyedév

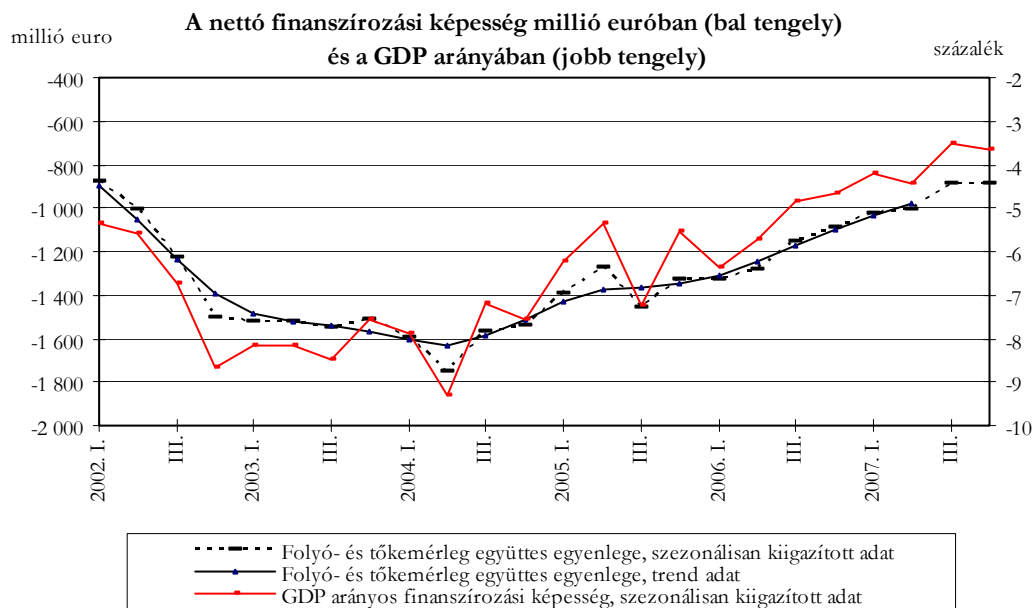
- Az MNB a meghirdetett adatközzételi és -felülvizsgálati gyakorlatával összhangban 2008. március 31-én először publikálja a 2007. IV. negyedéves fizetésimérleg-statisztikákat és módosítja a 2007. II. és III. negyedéves adatokat. A most megjelenő negyedéves adattal 2007-re rendelkezésre áll mind a négy negyedéves adat, ezt azonban a közvetlen tőkebefektetésekhez kapcsolódó jövedelmek becsült jellege miatt az MNB nem tekinti éves adatnak. Ennek megfelelően az MNB honlapján a 2007-es adatokat csak [a negyedéves idősorok](#) tartalmazzák. A 2007-es éves fizetési mérleg adatokat a publikációs rendnek megfelelően 2008 szeptemberében teszi közzé az MNB.
- A 2006. évre vonatkozó közvetlen tőkebefektetés kérdőívek teljes feldolgozása eredményeképpen rendelkezésre álló információk figyelembevételével ugyancsak frissítésre kerülnek a 2006. évi közvetlen tőkebefektetés és jövedelem adatok, valamint – a korábbi évekhez hasonlóan – közlésre kerülnek a 2006. évi ország és ágazati bontású statisztikák.
- A közgazdaságilag értelmezhető, speciális célú vállalatok (SCV) nélkül számított fizetésimérleg- és állományi statisztikák közvetlen tőkebefektetéssel összefüggő adatai változnak amiatt is, mert 2006. évre a vállalkozások tevékenységére vonatkozó információk alapján az MNB a KSH-val közösen felülvizsgálta a speciális célú vállalatok regiszterét. Az egyeztetés eredményeképpen néhány vállalat – 2006. januárig visszamenőleges hatállyal – a normál vállalatok köréből átsorolásra került a speciális célú vállalatok közé. Értelemszerűen az átsorolás nem érinti a teljes (SCV + nem SCV) adatokat.
- A sajtóközleményben - az eddigieknek megfelelően – a speciális célú vállalatok nélküli fizetésimérleg-adatok kerülnek bemutatásra. A honlapon azonban megtalálhatók mind a speciális célú vállalatok nélküli, mind pedig az azokat is tartalmazó fizetésimérleg- és állományi statisztikák. A negyedéves idősoros fájlban 2006 I. negyedétől a speciális célú vállalatok nélküli adatokkal folytatódnak az idősorok.¹

A negyedéves adatok alapján 2007 IV. negyedévében a külfölddel szemben fennálló finanszírozási igény (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya) az előző negyedévhez képest nőtt. Értéke 765 millió euro (forintban számítva 193 milliárd forint), a szezonális hatások kiszűrésével 885 millió euro, ami a GDP 3,7 százaléka. A pénzügyi mérleg egyenlegeként adódó úgynevezett alulról számított külső finanszírozási igény a IV. negyedévben 1365 millió euro, szezonálisan kiigazítva 1564 millió euro, ami a GDP 6 százalékát tette ki². (1. ábra)

¹ A speciális célú vállalatok (SCV-k) fizetési mérlegben történő elszámolásáról az MNB honlapján a módszertani megjegyzések között, illetve a 2006. június végi sajtóközleményben található részletesebb leírás.

² A két oldalról számított mutató közötti eltérés a fizetési mérleg tévedések és kihagyások során jelenik meg. Az eltérés okairól részletesebben lásd a [2005. szeptemberi fizetési mérleg sajtótájékoztatót](#).

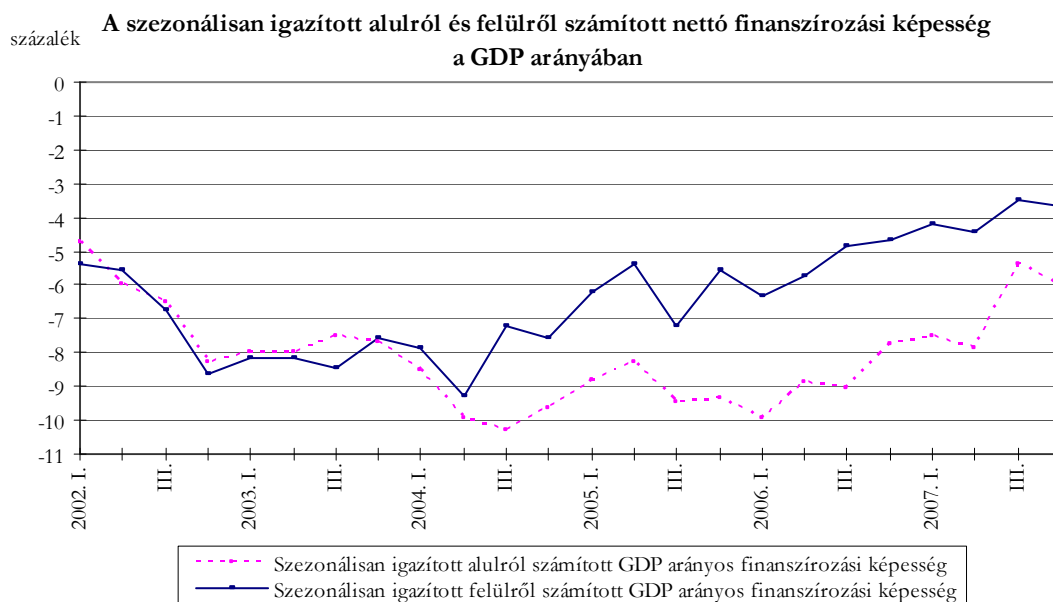
1. ábra

A folyó fizetési mérleg alakulása

A folyó fizetési mérleg hiánya 2007. negyedik negyedévében 1113 millió euro volt, ami a szezonális hatásoktól megtisztítva 1116 millió euro. A szezonális hatások kiszűrésével a hiány a negyedik negyedévben az előző negyedévhez képest tovább csökkent. E csökkenés mögött a jövedelem- és transzfermérleg együttes egyenlegének a javulása áll, amit elsősorban az EU-transzferok növekedése magyaráz.

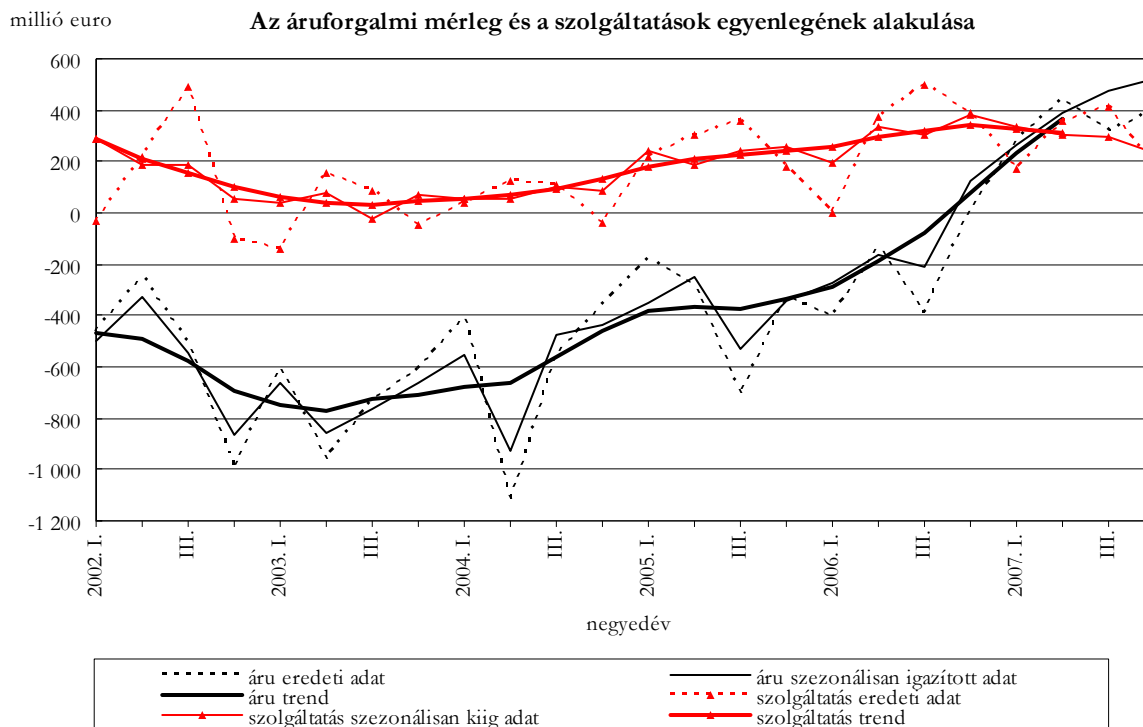
2. ábra

A **reálgazdasági folyamatok** közül az áruforgalom egyenlege pozitív, a szezonális hatásoktól megtisztítottan eléri az 526 millió eurót, a kiigazítatlan érték 395 millió euro, míg a szolgáltatások többlete a szezonális hatásoktól megtisztítottan 237 millió euro, a kiigazítatlan adat 173 millió euro. (3.

ábra) A negyedik negyedévben a szezonálisan kiigazított adatok alapján az áruforgalom egyenlege javult, a szolgáltatások egyenlege viszont visszaesett az előző negyedévhez képest.

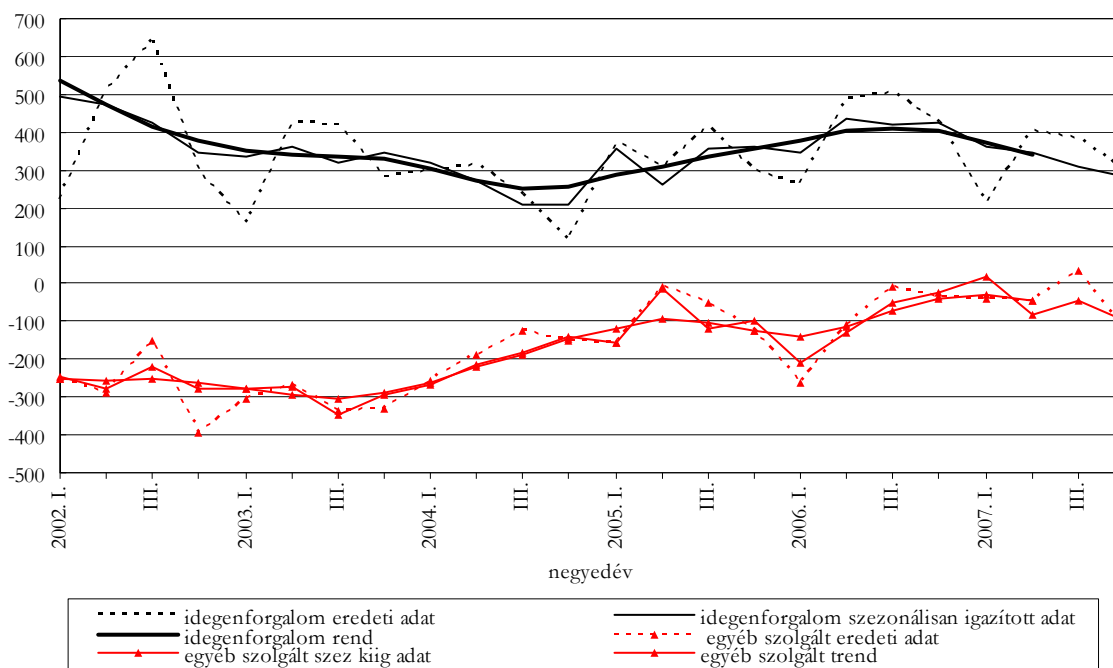
3. ábra

A szolgáltatásokon belül az idegenforgalmi többlet negyedik negyedéves szezonálisan kiigazított adata 280 millió euro volt. Az egyéb szolgáltatásoknál a negyedik negyedévben is hiány keletkezett, értéke a szezonális hatásoktól megtisztítva 99 millió euro volt. (4. ábra)

4. ábra

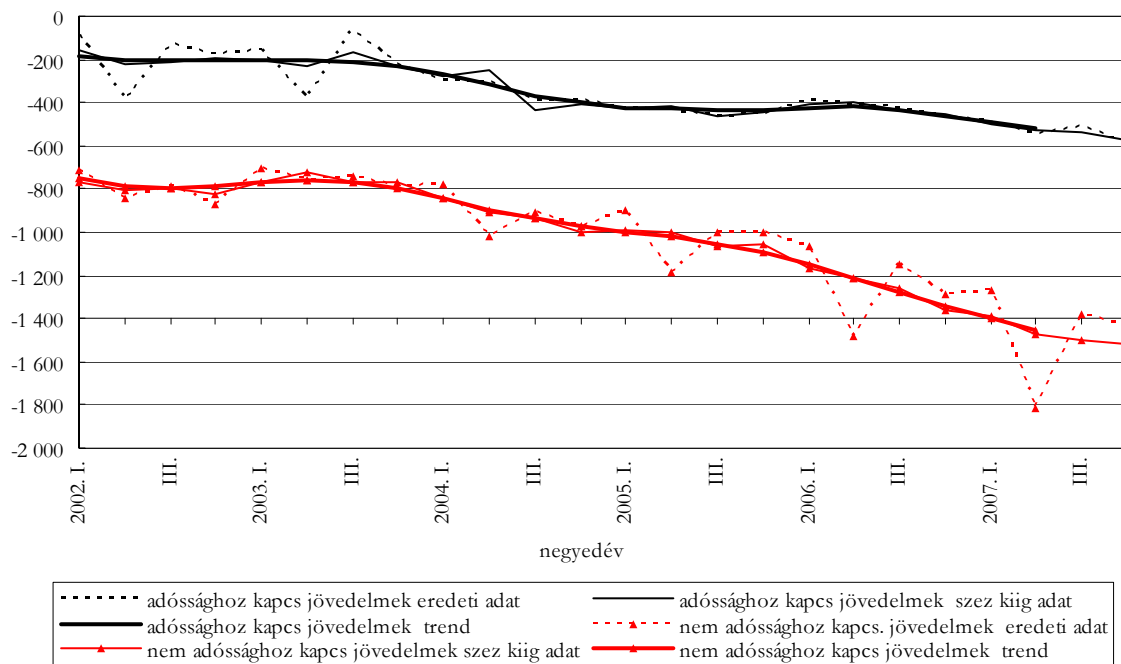
millió euro **Az idegenforgalom és az idegenforgalmon kívüli egyéb szolgáltatások egyenlegének alakulása**

A **jövedelem-** és transzfermérleg összetevői közül (5. ábra) az adóssághoz kapcsolódó jövedelmek szezonálisan kiigazított hiánya 578 millió euro, a nem adósság típusú jövedelmeken keletkezett hiány pedig 1523 millió euro. Mindkét jövedelemtípusnál a hiány bővülése figyelhető meg egyfelől az újrabefektetett jövedelmek folyamatosan növekvő nagysága, másfelől a növekvő kamatkidadások következtében.

5. ábra

millió euro **Az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlegének alakulása**

A **folyó transzferek** egyenlege 2007. IV. negyedévben 313 millió eurós többletet mutatott.

Az **EU-val kapcsolatos**³ negyedik negyedéves tranzakciókat tekintve, a folyó transzferek többlete 232 millió euro, míg a tőketranszferként elszámolt tranzakciók bevételi többlete 403 millió euro. Össességében tehát a negyedik negyedévben 635 millió euro bevételi többlet keletkezett.

A finanszírozás alakulása

2007. negyedik negyedévben a **nem adóssággeneráló finanszírozás** formájában megvalósuló tőkemozgások egyenlege összességében 588 millió euro forrásbeáramlást mutatott. A magyar befektetők külföldre irányuló, részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetése 642 millió eurót, az újrabefektetett jövedelmek 300 millió eurót tettek ki. A külföldi befektetők részesedés formájában megvalósuló tőkebefektetése 700 millió eurót, míg az újrabefektetett jövedelmek 1764 millió eurót értek el. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél 934 millió euro forráskiáramlás történt, ebből 356 millió euro volt a magyar befektetők külföldi részvényvásárlása és 579 millió euro volt a külföldiek tulajdonában lévő magyarországi részvények magyar befektetők részére történő eladása.

Az **adóssággeneráló finanszírozás** egyenlege a negyedik negyedévben 777 millió euro volt, ebből a közvetlen tőkebefektetésekhöz tartozó egyéb tőkemozgásoknál a magyar befektetők külföldi közvetlen tőkebefektetéseikhez 184 millió euro kiáramlás, és a külföldiek magyarországi tőkebefektetéseikhez pedig 704 millió euro kiáramlás kapcsolódott.

1. tábla

A közvetlen tőkebefektetések forgalmának alakulása⁴

	2006					2007				
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	Év összesen	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	Év összesen
Külföldön	-579	-279	-280	-1 785	-2 923	-567	-792	-520	-1 126	-3 004
Részvény és egyéb részesedés, egyenleg	-143	-192	-207	-1 375	-1 917	-347	-661	-152	-642	-1 801
Újrabefektetett jövedelem, egyenleg	-195	-30	-229	-243	-697	-234	-34	-301	-300	-869
Egyéb tőkemozgás, egyenleg	-241	-58	156	-166	-309	14	-97	-67	-184	-334
Magyarországon	2 332	411	1 460	1 225	5 428	719	-205	1 774	1 760	4 049
Részvény és egyéb részesedés, egyenleg	894	243	688	-490	1 335	383	-719	1 067	700	1 431
Újrabefektetett jövedelem, egyenleg	447	-1 719	1 297	1 440	1 465	709	-1 424	1 691	1 764	2 739
Egyéb tőkemozgás, egyenleg	991	1 887	-525	275	2 628	-372	1 939	-984	-704	-121

millió euró

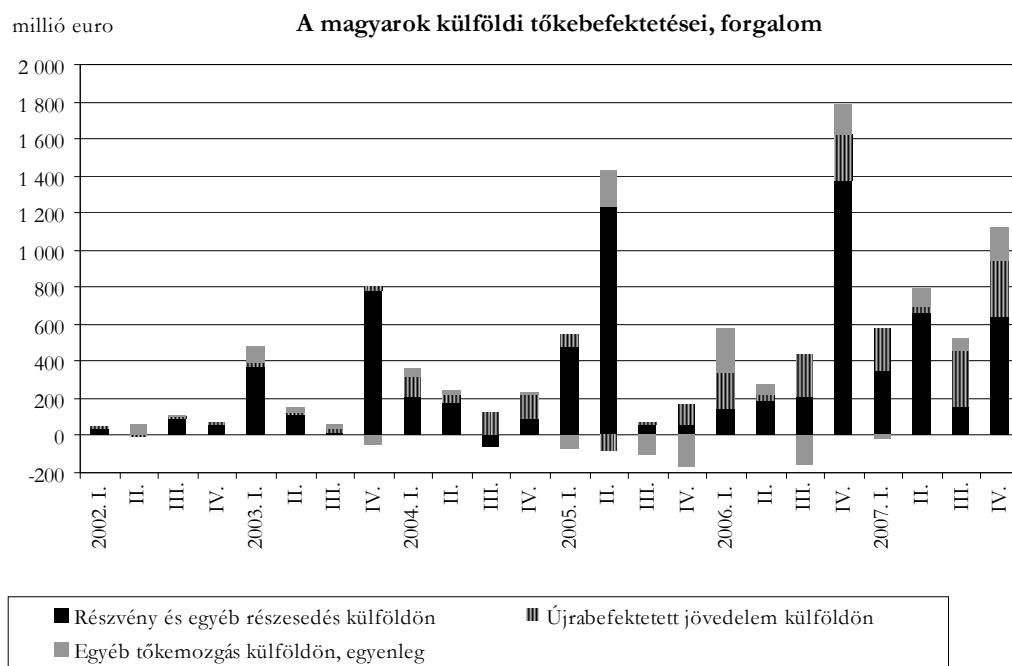
A tábla adatai a fizetésimérleg-statisztikában alkalmazott előjel-konvenciót követik.

³ A pénzügyi számlák magyarországi gyakorlatától eltérően a fizetésimérleg-statisztikákban az agrárintervenciós felvásárlások nem jelennek meg külfölddel szembeni tranzakcióként, illetve az ezzel összefüggő követelések EU-val szembeni követeléseként. Ez az eljárás összhangban áll az Eurostat által követett azon gyakorlattal, amelyet az EU intézményekre vonatkozó fizetési mérleg összeállítása során alkalmaz.

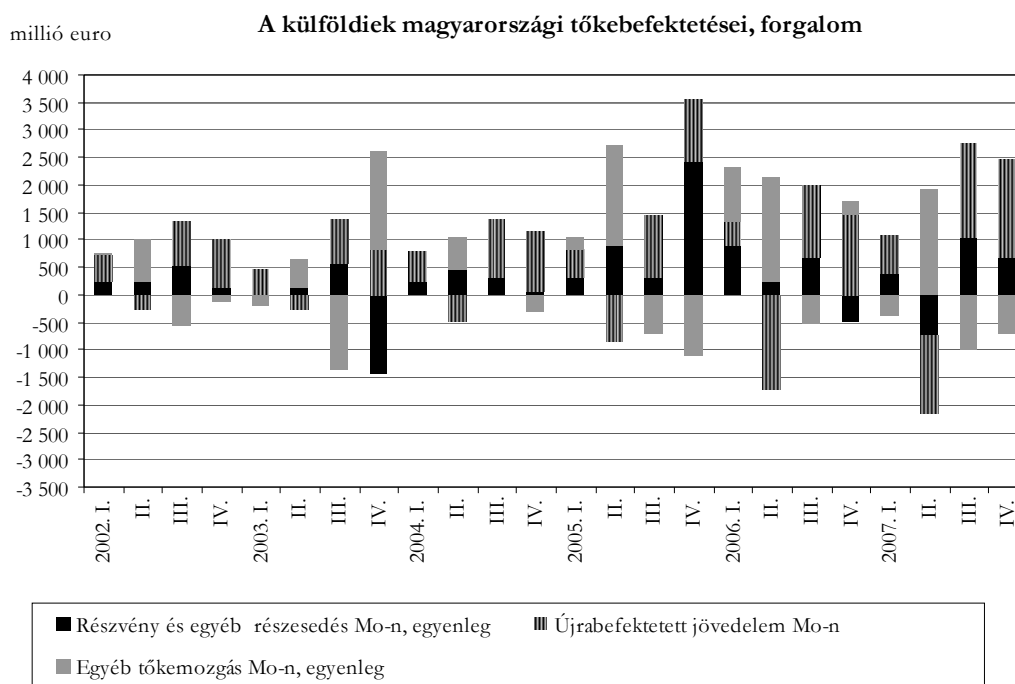
A fizetési mérlegben elszámolt EU-források negyedévente eltérő mértékét a források tényleges lehívásának időpontja befolyásolja, viszont az EU költségvetéséhez történő bruttó nemzeti jövedelem (GNI) arányos hozzájárulásunkat egyenletesen számoljuk el.

⁴ Az újrabefektetett jövedelem az adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége. 2006-ra a közvetlen tőkebefektetések adózott eredmény komponense is már a vállalati kérdőíveken alapuló, jelentett adat, így az újrabefektetett jövedelem is az. 2007-re az adózott eredmény még becslés, ezért annak ellenére, hogy az osztalék már jelentett adatokon alapul, az újrabefektetett jövedelem is csak becslült adat. A kérdőívek, illetve a becslés éves adatát az adózott eredménynél a GDP szezonális faktorainak arányában közel egyenletesen osztjuk negyedévekre. Mivel az osztalék, mint jövedelem a tulajdonos döntése alapján keletkezik, statisztikai elszámolása a megszavazás időpontjához igazodik, jellemzően az első két negyedévre koncentrálódik: az éves osztalék adat 20%-át az első negyedévre, 80%-át a második negyedévre számoljuk el. Ebből **adódóan a második negyedévben az újrabefektetett jövedelem értéke mindig negatív.**

6. ábra

7. ábra

A tartalékok, adósságállomány alakulása

2007. december végén a jegybanki tartalékok értéke 16,4 milliárd euro volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 2,1 milliárd euróval volt nagyobb az előző negyedév végén mért értéknél. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével a bruttó adósságállomány 4,4 milliárd euróval nőtt a negyedik negyedévben. A nettó külföldi adósság 1,4 milliárd euróval növekedett, míg figyelembe véve a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkét is a növekedés 0,5 milliárd

euro volt. A külföldiek tulajdonában lévő, forintban denominált államkötvények állománya 2007. december végén 12,9 milliárd euro volt, 0,2 milliárd euróval magasabb az előző negyedév végén mért adatnál.

2. tábla

Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállománya az időszak végén

milliárd euro

	2006	2007			
		I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság /1	68.4	72.6	77.6	79.2	81.3
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság /1	31.0	33.3	37.1	39.3	40.7
III. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)/2	83.3	87.6	94.4	95.2	99.6
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	31.1	33.0	33.9	33.8	34.2
A.1. ebből: forint adósság /3	12.8	13.7	14.4	14.4	14.8
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	52.2	54.6	60.5	61.4	65.4
IV. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)/2	37.8	39.8	45.4	46.5	47.0
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	14.1	15.3	16.1	16.5	16.9
A.1. ebből: forint adósság /3	12.7	13.5	14.2	14.3	14.7
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	23.8	24.5	29.2	30.0	30.1

/ 1 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

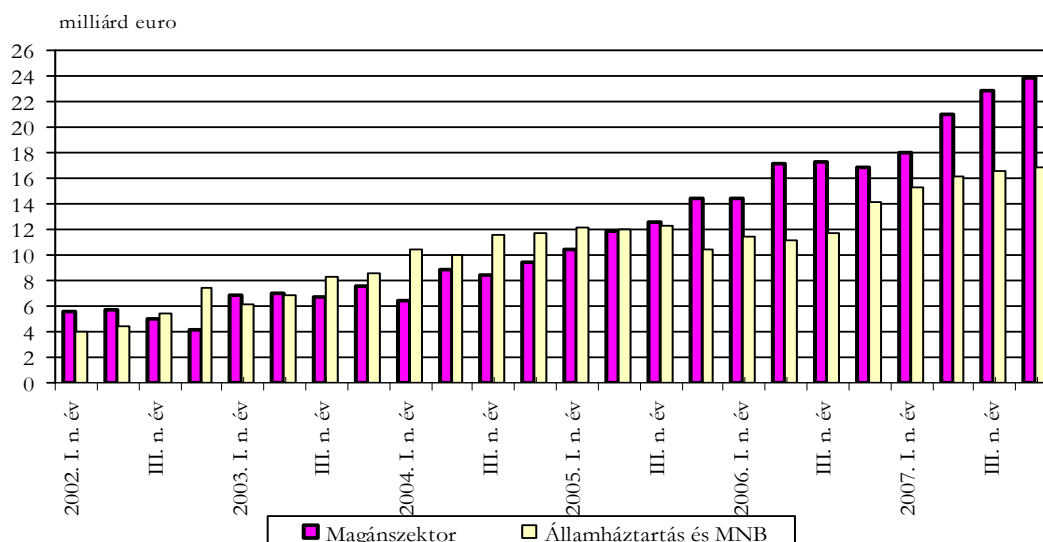
/ 2 a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt

/ 3 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

8. ábra

Magyarország nettó adósságállománya*, 2002-2007

/ * a közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül

A nemzetgazdaság nettó adósságállománya 2007. december végén 40,7 milliárd euro (a GDP arányában 40,3%) volt. A közvetlen tőkebefektetéseken belül elszámolt egyéb tőkével együtt pedig 47,0 milliárd eurót (a GDP arányában 46,6%) tett ki. 2007. IV. negyedév végén az előző negyedévhez viszonyítva az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya 0,4 milliárd euróval nőtt.

Összefoglaló táblák

3. tábla

A folyó fizetési mérleg alakulása

millió euro

	2006				2007					
	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I-IV.n.év	I.n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I-IV.n.év
1. Áruk, egyenleg	-407	-134	-393	13	-921	279	441	317	395	1431
1.1. Export	13625	14429	14501	16525	59079	16300	16926	17202	18246	68675
1.2. Import	14032	14563	14894	16512	60001	16021	16485	16885	17852	67243
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-1348	-1378	-952	-1223	-4901	-1574	-1973	-1438	-1821	-6806
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	1	377	500	391	1268	175	359	416	173	1123
2.1.1. Export	2156	2560	2889	2944	10549	2488	2968	3496	3240	12192
2.1.2. Import	2155	2183	2389	2554	9281	2312	2609	3080	3067	11068
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-1349	-1755	-1452	-1613	-6169	-1749	-2332	-1855	-1994	-7930
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-404	-399	-425	-462	-1690	-501	-548	-512	-592	-2153
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-974	-1386	-1056	-1181	-4597	-1268	-1812	-1376	-1437	-5893
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	29	30	28	29	117	19	28	34	35	116
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	245	-6	106	32	377	184	17	-200	313	315
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1511	-1517	-1239	-1178	-5446	-1111	-1515	-1321	-1113	-5060
5. Tökemérleg egyenlege	114	35	209	318	675	54	32	601	348	1035
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség (4+5)	-1397	-1482	-1030	-860	-4770	-1058	-1483	-720	-765	-4025
7. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	1141	-2438	1195	-381	-483	-136	-3916	-388	588	-3852
7.1. Külföldön, egyenleg	-338	-221	-436	-1618	-2614	-581	-695	-453	-942	-2670
7.1.1. Részvény és egyéb részesedés	-143	-192	-207	-1375	-1917	-347	-661	-152	-642	-1801
7.1.2. Újrabefektetett jövedelem	-195	-30	-229	-243	-697	-234	-34	-301	-300	-869
7.2. Magyarországon, egyenleg	1341	-1476	1985	950	2800	1091	-2143	2758	2464	4170
7.2.1. Részvény és egyéb részesedés	894	243	688	-490	1335	383	-719	1067	700	1431
7.2.2. Újrabefektetett jövedelem	447	-1719	1297	1440	1465	709	-1424	1691	1764	2739
7.3. Portfóió befektetések, részvény és egyéb részesedés, egyenleg	139	-741	-354	288	-668	-646	-1078	-2693	-934	-5352
*- ebből: Idegenforgalom, egyenleg	263	487	507	427	1684	214	404	382	300	1301
bevétel	614	830	1104	824	3371	618	875	1159	798	3450
kiadás	351	343	597	397	1687	404	471	777	498	2149

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

4. tábla

A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

millió euro

	2005				2006				2007			
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év
1. Áruk, egyenleg	-347	-252	-532	-341	-270	-165	-207	125	264	393	473	526
1.1. Export	11651	12544	12840	13042	14050	14333	14855	15779	16802	16816	17615	17427
1.2. Import	11912	12741	13499	13422	14306	14374	15156	15725	16552	16308	17101	17014
2. Szolgáltatások és jövedelmek	-1154	-1217	-1258	-1212	-1333	-1267	-1353	-1397	-1531	-1703	-1696	-1822
2.1. Szolgáltatások	239	185	241	260	199	332	307	380	333	305	294	237
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	357	263	355	363	347	434	419	426	364	345	308	280
bevétel	1012	809	833	776	792	849	853	902	828	845	839	867
kiadás	533	553	434	389	422	365	443	460	489	508	573	577
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-154	-12	-120	-100	-209	-131	-52	-23	18	-80	-43	-99
bevétel	1553	1704	1854	1854	1625	1743	1811	1978	1971	2108	2370	2277
kiadás	1718	1759	1981	1906	1823	1880	1845	1854	1996	2176	2334	2304
2.2. Jövedelmek	-1394	-1402	-1498	-1472	-1532	-1599	-1660	-1777	-1863	-2009	-1990	-2059
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-422	-420	-460	-443	-403	-402	-435	-452	-496	-529	-538	-578
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-987	-1004	-1069	-1059	-1163	-1216	-1258	-1365	-1392	-1475	-1495	-1523
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	26	26	26	26	31	29	28	28	25	28	31	31
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	-8	77	-82	190	245	-6	106	32	184	17	-200	313
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-1571	-1368	-1697	-1438	-1505	-1442	-1250	-1301	-1196	-1257	-1185	-1116
5. Tökemérleg egyenlege	181	204	107	186	152	120	186	169	129	143	584	198
6. Külfölddel szembeni nettó finanszírozási képesség	-1392	-1278	-1459	-1324	-1330	-1279	-1154	-1092	-1022	-1006	-883	-885

* * * * *

A 2008. első negyedévi fizetésimérleg- és külfölddel szembeni állományi statisztikákat, valamint a 2007. harmadik és negyedik negyedéves felülvizsgált adatokat 2008. június 30-án teszi közzé az MNB.

* * * * *

a) **Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:**

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás az alábbi módszerrel történik:

A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO szoftverrel történik.

Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanap-hatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.

A *kiugró értékek* közül az egy időszakot érintő additív outlier és a több időszakot érintő csillapodó törés (transitory changes) azonosítását végzi el a program.

Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öt-havi ($Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2}$) mozgóátlagot szerepeltetjük.

Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az egyenlegeket és aggregátumokat közvetlenül tisztítjuk meg a szezonális hatásoktól és nem a szezonálisan kiigazított összetevőkből képezzük az egyenlegeket és az aggregátumokat. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statistika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. IV. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivatíva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK

STATISZTIKA